Maandverslag insectenwerkgroep KNNV Roosendaal januari-maart 2026

Zonneveld (SOLAR-park Klutsdorp, Dassenberg), Bergen op Zoom

In het voorjaar van 2021 werd door middel van bodemvallen een onderzoek ingesteld naar abundantie en soortenrijkdom van loopkevers- en wantsen in een agrarisch gebied nabij Klutsdorp (gemeente Bergen op Zoom). Het gebied was toen nog in gebruik als bouw- en weiland. Het voornemen bestond om op die locatie een solarpark op te richten.
In 2025, na de realisatie van dat solarpark, is op exact dezelfde locaties de bemonstering herhaald.
Op 15 februari legden we het verslag van onze bevindingen voor aan de opdrachtgever, Odura advies en projecten B.V.
Het verslag is vervolgens vanuit Odura B.V. doorgezonden aan *Friso van der Zee (team Biodiversiteit en Beleid,* Environmental Sciences Group Wageningen University & Research) die het verslag combineerde met de bevindingen van andere KNNV-werkgroepen.

Als gevolg van:

- het creëren van bloem- en kruidenrijk grasland rondom het solarpark,
- het aanleggen van een amfibieënpoel met natuurvriendelijke oever en
- het aanbrengen van een twee meter hoge struweelhaag met inheems struikgewas rondom een deel van het het perceel (circa 4.000 m2),

mocht – zo veronderstelden de initiatiefnemers - worden verwacht, dat dat de biodiversiteit ter plaatse zou gaan toenemen.
Dat bleek echter – voor wat betreft de loopkevers – niet het geval te zijn:

	2021	2025
Aantal loopkevers	**518**	**376**
Aantal soorten loopkevers	**36**	**32**

Algemeen wordt aangenomen, dat beëindiging van agrarische activiteiten (grondbewerking, bemesting, bestrijdingsmiddelen) tot vergroting van de biodiversiteit leidt. Dat speelt hier niet: na een periode van glastuinbouw werd de grond verworven voor de aanleg van de autosnelweg A-4. Jarenlang werd de grond niet, of althans niet intensief gebruikt. Dat verklaart ook de abundantie en soortenrijkdom in 2021.
De weersomstandigheden gedurende de beide onderzoekperioden kunnen mede een rol hebben gespeeld in de verminderde aantallen.

Een fraaie verschijning hier is de kruissmalkop (*Panageus cruxmajor*) (afbeelding).

Opvallend is de explosieve toename van de gewone viervlek priemkever (*Bembidion tetracolum*) onder de panelen. Telden we in 2021 verspreid op het gehele terrein 15 exemplaren van die soort, nu signaleerden we er 269 alleen al onder de panelen. Vrijwel al die dieren waren overigens 'besmet' met de ectoparasitaire schimmel *Laboulbeniala vulgaris* (afbeelding). Dat zijn ectoparasitaire schimmels die op de exoskeletten van vooral kevers leven; ze zijn bekend onder de informele naam "keverhangers".
Zomers treffen we deze schimmel regelmatig aan op het Aziatisch lieveheersbeestje (*Harmonia* axyridis). De schimmel voedt zich met gastheervloeistoffen. Het is niet duidelijk in hoeverre de "gastheer" (of "gastvrouw") van de Laboulbeniales te lijden heeft. De schimmel wordt wel met een SOA vergeleken: ze is niet direct dodelijk en wordt vrijwel alleen tijdens het copuleren overgedragen.

Opvallend was ook het aantal waterinsecten dat in de vochtiger delen onder de panelen is aangetroffen.

Zonneland (Solarpark Dassenberg, Steenbergen)

In januari is ook het rapport uitgebracht van de nul-meting van kevers op het toekomstige solarpark op de akkers van het landgoed Dassenberg.
Met behulp van bodemvallen is gedurende de maand augustus 2025 die keverfauna ter plaatse gemonitord. Bij het plaatsen van de vallen werd specifiek gelet op verschillen in het terrein qua gebruik en begroeiing, waarbij tevens rekening is gehouden met de te realiseren terreindelen: overkapping door panelen, wegberm, natuurgebied en natte oever. De op die wijze voor de verschillende bodem- en vegetatiestructuren verzamelde informatie kan straks worden vergeleken met op dezelfde manier en op dezelfde locaties in de jaren na de realisatie van Zonneland te verzamelen gegevens.
Tijdens de nu uitgevoerde inventarisatie zijn 186 kevers geregistreerd, waaronder 21 soorten loopkevers. Die aantallen zijn, vergeleken met gegevens van elders. Die beperkte biodiversiteit houdt wellicht verband met het jarenlange intensieve agrarische gebruik van de gronden van het toekomstige Zonneland. Ook dit rapport is aan Odura B.V. overhandigd.

Wildernissen (Putte / Berendrecht)

Op 22 maart 2026 plaatsen we voor het vijfde en laatste jaar een tiental bodemvallen op een van de ontboste delen van de Wildernissen
Het toen gecreëerde open zand is inmiddels grotendeels begroeid geraakt met struikhei (*Calluna vulgaris)* en grijs kronkelsteeltje (*Campylopus introflexus*).
De vallen zullen ook dit jaar eens per veertien dagen worden gecontroleerd.

Maandverslag insectenwerkgroep KNNV Roosendaal januari-maart 2026

Het Halsters Laag

Met het oog op een periodieke telling van hommels in het Halsters Laag nemen we op 24 januari in Naturalis (Leiden) deel aan een studiedag over hommels, verzorgd door de sectie Hymenoptera van de Nederlandse Entomologische Vereniging.

Met onder andere de eigenaar van een perceel 'boerennatuur' in het Halsters Laag is er ook dit kwartaal contact over de mogelijkheid om ter plaatse insecten te monitoren. Het betreft een perceel dat in het Natuurbeheerplan van de provincie staat omschreven als "kruiden- en faunarijk grasland". Het grasland wordt omzoomd door een houtsingel; binnen het grasland liggen een zestal kleine poelen. Het betreft een onbemeste weide, waarin grassen (monocotylen) dominant zijn, maar waar kruiden (dicotylen) en mossen een oppervlakteaandeel van tenminste 20% innemen.

Kalmthoutse Heide

Op dinsdag 24 februari komen de inventarisatoren van insecten en spinnen in het Grenspark Kalmthoutse Heide bijeen in De Vroente (Kalmthout).
Wij verzorgen er die avond voor de aanwezigen een presentatie over de tussentijdse resultaten van het onderzoek naar loopkevers in de Wildernissen.

Op 13 maart zijn we op uitnodiging in een andere setting bijeen in De Vroente. Dit keer in het kader van de presentatie van "*Een jaar vol ontdekkingen – 365 grootse verhalen over kleine beestjes*", het nieuwe boek van Petra Vyncke (communicatiemedewerker bij het Vlaams Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Natuurmonumenten / De Kleine Meer

Op 23 januari overleggen we met Natuurmonumenten over het opstarten van nieuwe onderzoeksprojecten in de heringerichte Kleine Meer en in het aangrenzende gebied Jagersrust. Overeengekomen wordt dat we dit jaar de aquatische waterfauna van alle vennen in die natuurgebieden tweemaal gaan bemonsteren. Bij voorkeur in maart en in september. Het gaat hier onder andere om het Beldeven, het Ranonkelven, het Leemven en de beide Leemputten.
Daarnaast gaan we er binnenkort bodemvallen plaatsen om er gedurende een vijftal jaren na te gaan hoe de loopkever- en waterinsectenfauna zich na de afronding van de herinrichting van het gebied is gaan ontwikkelen.

Op 7 februari 2026 zijn we op de Oude Buisse Heide aanwezig bij een bijeenkomst van vrijwilligers van Natuurmonumenten. We maken er kennis met de nieuwe parttime vrijwilligerscoördinator van de beheereenheid West-Brabant.

Op 17 maart zijn we met een aantal genodigden present bij de opening (van het hek) van natuurgebied De Kleine Meer.

Op 20 maart bemonsteren we de aquatische macrofauna van de beide Leemputten en het Ranonkelven.
Hoewel de beide putten na de jongste herinrichting (nog) vrijwel onbegroeid zijn, treffen we er al een negental soorten waterwantsen aan, waaronder de zeldzame venduikerwants (*Corixa dentipes*). We registreren er ook zeven soorten waterkevers, waaronder *Hygrotus impressopunctatus* (afbeeldingen).

Ook het dichtbegroeide Rankonkel is die dag op waterinsecten onderzocht: vier soorten waterwantsen en vier soorten waterkevers.

Dezelfde dag wordt ter plaatse ook een aantal bodemvallen ingegraven.
Ons afdelingslid Jetske Metzlar voorziet ons regelmatig van bekers, die we vervolgens als bodemval gebruiken. We zijn haar daarvoor erkentelijk.

NEV

Op 14 februari zijn we in Amersfoort aanwezig op de winterbijeenkomst van de Nederlandse Entomologische Vereniging. Onderwerp zijn onder andere insecten en andere ongewervelden in kassen, de Aziatische Hoornaar, de entomofauna op tien verschillende boomsoorten en mycofage galmuggen.
Op 7 maart zijn we in Schoonrewoerd te gast bij de voorjaarsbijeenkomst van de sectie Everts (de keverspecialisten) van de NEV. Kniptorren en aaskevers staan daar dit keer centraal.

TNP

De gemeente Bergen op Zoom is voornemens om het bedrijventerrein rondom de Theodorushaven verder te vergroenen.
Op 24 maart bereikt ons een verzoek van de stadsecoloog om in dat gebied periodiek loopkevers en wantsen te monitoren. Op 30 maart hebben we tekeningen en de vereiste vergunning binnen en kunnen we er aan de slag.